

4. Oficijnyj sajт KP SMR «Elektroavtotrans». [Elektronnyj resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://trolleybus.sumy.ua/pro-elektroavtotrans>.

5. Oficijnyj sajт Ministerstva infrastruktury`. [Elektronnyj resurs]. – Rezhy`m dostupu: <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>.

6. Palant O. Yu. Oglyad metodiv obstezhennya pasazhy`ropotokiv // Biznes-Inform. – 2014. – # 11. – S. 142-148.

7. Postnikov V. S. Suchasni problemy` ta perspektyvy` rozvy`tku sy`stemy` mis`kogo transportu // Ekonomichnyj analiz: zb. nauk. pracz`, 2018. – Tom 28. – # 2. – S. 64-70.

19.09.2018

УДК: 338.26.015

JEL Classification: R 380

Сментина Наталія, Гейко Людмила, Байрам Рамазан

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У статті розглянуто питання впровадження реформи децентралізації влади в Україні. Доведено, що сильна спроможна громада може забезпечити на власній території гідний рівень життя населення, що сьогодні головним є питання – як об'єднатися, щоб стати успішними, задоволеними власним добробутом, комфортним та змістовним життям. Відповіді на ці питання може дати стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.

Визначено, що розробка стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад є в Україні новим явищем як в теоретичному, так і практичному сенсі і доведено необхідність розробки стратегій розвитку новостворюваних об'єднаних

територіальних громад, які мають показати громаді шлях до гідного рівня життя.

Важливим поняттям у процесі стратегічного планування територіальних громад є поняття сталого розвитку, яке розглядається як розвиток, що задовольняє потреби теперішнього часу, проте не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. У статті зазначено, що до цього часу єдиного визначення поняття сталого розвитку немає.

Показано, що стратегічне планування соціально-економічного розвитку має спиратися на відповідну правову базу. Попри відсутність в Україні окремого закону, присвяченого стратегічному плануванню, окремі положення щодо нього містяться в низці нормативно-правових та законодавчих актів. Європейським Союзом запропонована методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад, яка адаптована до сучасних економічних умов України і яка розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку.

На прикладі Визирської об'єднаної територіальної громади розглянуто процес розробки стратегії розвитку територіальної громади, показано необхідність проведення SWOT-аналізу, який дозволяє сформулювати стратегічні напрямки розвитку громади.

Ключові слова: децентралізація, об'єднана територіальна громада, методологія, стратегічне планування, сталий розвиток, SWOT-аналіз, стратегія

Сментына Наталья, Гейко Людмила, Байрам Рамазан

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПЛАНИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ ОБЪЕДИНЕННЫХ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ГРОМАД

В статье рассмотрены вопросы внедрения реформы децентрализации в Украине. Доказано, что сильная самодостаточная громада может обеспечить на своей территории достойный уровень жизни населения, что сегодня главный вопрос – как объединиться,

чтобы стать успешными, довольными собственным благополучием, комфортной и содержательной жизнью. Ответы на эти вопросы может дать стратегия развития объединенной территориальной громады.

Показано, что для Украины разработка стратегий развития объединенных территориальных громад - это новое явление как в теоретическом, так и практическом смысле, и доказана необходимость разработки стратегий развития создаваемых объединенных территориальных громад, которые должны показать громаде путь к достойному уровню жизни.

Важным понятием в процессе стратегического планирования территориальных громад является понятие устойчивого развития, рассматриваемое как развитие, обеспечивающее потребности сегодняшнего времени, но при этом не ставящее под угрозу способность будущих поколений обеспечивать свои собственные потребности. В статье показано, что до сегодняшнего времени единого определения устойчивого развития нет. Показано, что стратегическое планирование социально-экономического развития должно опираться на соответствующую правовую базу. Но в условиях отсутствия в Украине самостоятельного закона, посвященного стратегическому планированию, отдельные положения в отношении него содержатся в ряде нормативно-правовых и законодательных актах. Европейским Союзом предложена к использованию методология стратегического планирования развития объединенных территориальных громад, адаптированная к современным экономическим условиям Украины, рассматривающая устойчивое развитие и социальную интеграцию как основные принципы местного развития.

На примере Визирской объединенной территориальной громады рассмотрен процесс разработки стратегии развития объединенной территориальной громады, показана необходимость проведения SWOT-анализа, позволяющего в конечном итоге сформулировать стратегические направления развития громады

Ключевые слова: децентрализация, объединенная территориальная громада, методология, стратегическое планирование, устойчивое развитие, SWOT-анализ, стратегия

METHODOLOGICAL ASPECTS OF STRATEGIC PLANNING DEVELOPMENT OF UNIONED TERRITORIAL GROUPS

The article deals with the issues of implementation of the decentralization reform in Ukraine. It is proved that a strong capable community can provide decent living standards in its own territory, which today is the main issue of how to unite in order to become successful, satisfied with their own welfare, comfortable and meaningful life. The answers to these questions can be given by the strategy of the development of a united territorial community.

It is determined that the development of strategies for the development of united territorial communities is a new phenomenon both in theoretical and practical sense in Ukraine and the necessity of developing strategies for the development of newly formed united territorial communities, which should show the community the way to a decent standard of living, is proved.

An important concept in the strategic planning of the united territorial communities is the notion of sustainable development, which is regarded as a development that satisfies the needs of the present, but does not compromise the ability of future generations to meet their own needs. The article states that by this time there is no single definition of the concept of sustainable development.

It is shown that strategic planning of socio-economic development should be based on the appropriate legal basis. Despite the absence of a separate law devoted to strategic planning in Ukraine, certain provisions on it are contained in a number of normative and legal acts. The European Union proposes a methodology for strategic planning of the development of united territorial communities that is adapted to the current economic conditions of Ukraine and considers sustainable development and social integration as the main principles of local development.

As an example of the Vizirsky United Territorial Community, the process of developing a strategy for the development of the territorial community is considered, and the need for SWOT-

analysis, which allows formulating the strategic directions of community development, is shown.

Keywords: decentralization, united territorial community, methodology, strategic planning, sustainable development, SWOT analysis, strategy

DOI: 10.32680/2409-9260-2018-9(261)-177-193

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні в Україні реформа децентралізації знаходиться в активній фазі: втілюється ідея самоврядності, новоутворені громади переймають цілий ряд компетенцій від державних інституцій, проходить реорганізація функціонування різних сфер діяльності громад. Ідея самоврядності означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення. Тому процес стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад, який втілюється в розроблення Стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади набуває велике значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробка в Україні стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад є новим явищем як в теоретичному, так і практичному сенсі. При цьому слід зауважити, що дослідженням питань стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій займаються такі українські вчені як Берданова О.В., Вакуленко В.М., Дармограй В.І., Лаврів Л.А., Парасюк І.Л., Прокопенко О.Ю., Сментина Н.В. Тертичко В.В. та інші. Але в їх дослідженнях переважно розглядаються питання стратегічного планування розвитку областей та міст. Тому проблемні питання стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад потребують подальшого дослідження і вирішення.

Виклад не вирішених раніше частин загальної проблеми. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку має спиратися на відповідну правову основу. Попри відсутність у країні окремого закону, присвяченого саме стратегічному плануванню, окремі положення, що стосуються

стратегічного планування містяться в низці нормативно-правових та законодавчих актів. При цьому одні науковці говорять про існування системи стратегічного планування в Україні а, інші відмічають недостатню сформованість нормативно-правової бази у сфері стратегічного управління. Не до кінця вирішені і методологічні питання структури стратегії розвитку об'єднаних територіальних громад та зміст поняття «сталій розвиток».

Мета дослідження полягає у дослідженні результатів реформи децентралізації в Україні, динаміки створення добровільно об'єднаних територіальних громад та вивченні проблематичних питань методології стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Територіальна організація влади, яка має вирішувати певні проблеми та завдання життєдіяльності суспільства, сприяти культурному, соціально-економічному, політичному розвитку, транспортної інфраструктури, забезпечувати надання якісних адміністративних послуг населенню, відіграє надзвичайно важливу роль у державі. Проте на сьогодні переважна більшість територіальних громад в Україні, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможна їх виконувати через брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури, а також брак кадрів відповідної кваліфікації. Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином. У зв'язку з цим об'єднання територіальних громад є реальним кроком до територіального розвитку.

Сильна спроможна громада може забезпечити на власній території гідний рівень життя населення. На рівні потужної громади вирішуватимуться питання місцевого економічного розвитку, планування розвитку територій, утримання місцевої інфраструктури, забудови, благоустрою території, соціальної допомоги, культури, первинної ланки охорони здоров'я, середньої, дошкільної та позашкільної освіти, муніципальної поліції, пасажирських перевезень на території громади, житлово-комунальних послуг, утримання об'єктів комунальної власності. Сьогодні вже не стоїть питання – варто об'єднуватися чи ні. Головним є питання – як об'єднатися, щоб стати

успішними, задоволеними власним добробутом, комфортним та змістовним життям. Відповіді на ці питання може дати стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.

Дослідженню сутності категорії «стратегічне планування» в науковій літературі поділяється досить багато уваги. Але визначення категорії доволі неоднозначні. На думку Сментини Н.В., під стратегічним плануванням слід розуміти неперервний процес планової діяльності органів місцевого самоврядування щодо визначення цілей, пріоритетів та завдань розвитку соціально-економічної системи на середньострокову та довгострокову перспективу з одночасним формуванням основ механізму їх реалізації та прогнозних значень економічних та соціальних показників, які здатні охарактеризувати результати впровадження планових стратегічних заходів, що дозволять відстежити заплановані заходи, та в разі необхідності відкоригувати їх на шляху досягнення стратегічної мети [1, с.54].

Важливим поняттям у процесі стратегічного планування територіальних громад є поняття сталого розвитку. Появу терміну «сталий розвиток» (sustainable development) пов'язують з ім'ям прем'єр-міністра Норвегії Г. Брундланд, яка сформулювала його в звіті «Наше спільне майбутнє», що був підготовлений і опублікований у 1987 р. Брундланд визначила його як розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, проте не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [2, с.17]. Але слід зауважити, що до цього часу єдиного визначення поняття сталого розвитку немає. Проте, використовуючи цей термін обов'язково мається на увазі баланс між економічним, соціальним та екологічним розвитком.

Сталий розвиток територіальних систем не є їх теперішнім станом, це перспектива або пріоритет, до якого необхідно прагнути:

- а) стратегічної мети функціонування територіальних соціально-економічних систем;
- б) динамічної рівноваги;
- в) збалансованості сталого розвитку, тобто оптимального співвідношення якісних та кількісних характеристик;

г) гармонійності сталого розвитку, тобто взаємозв'язку між соціальною, економічною та екологічною сферами;

д) стабільності, а саме підтримання протягом тривалого часу позитивних параметрів розвитку;

е) конкурентоспроможності та активізації потенційних можливостей системи нарощувати та ефективно використовувати конкурентні переваги у соціальній, економічній та екологічній сферах;

з) безпеки сталого розвитку, тобто здатності до самовідтворення та недопущення дії дестабілізуючих чинників.

За таких обставин, головним способом реагування органів влади на виклики сьогодення має стати відмова від стихійного розвитку територіальних соціально-економічних систем та перехід на використання стратегічного планування.

Стратегічне планування соціально-економічного розвитку має спиратися на відповідну правову основу. Попри відсутність в Україні окремого закону, присвяченого стратегічному плануванню, окремі положення, щодо нього містяться в низці нормативно-правових та законодавчих актів, які, власне й регламентують цей процес в нашій державі. Саме з огляду на останній факт, одні науковці говорять про «існування системи стратегічного планування в Україні» [3, с.11], інші відмічають «недостатню сформованість нормативно-правової бази у сфері стратегічного управління» [4, с.54], щоправда останнє висловлювання стосується лише регіонального рівня.

Брусак Л.Р. виділяє чотири блоки у правовому полі стратегічного планування [5, с.7], а саме: загально-методичні документи, які регламентують загальну методику опрацювання стратегій; документи, за якими формуються стратегічні плани на загальнодержавному рівні; правові акти, що спрямовані на опрацювання і реалізацію стратегій регіонального розвитку та територіальних громад та нормативні документи на регіональному рівні та на рівні місцевого самоврядування.

Дещо з іншого боку до проблеми поділу законодавства підходять вітчизняні фахівці сфери регіонального та місцевого управління Берданова О., Вакулєнко В., Терличка В. Вони вважають, що за критеріями масштабності правове поле

зі стратегічного планування соціально-економічного розвитку в Україні доцільно розглядати в розрізі трьох загально-змістових блоків: законодавство макрорівня, мезорівня та макрорівня [6, с.12]. При цьому блок нормативно-законодавчих актів, дія яких поширюється на стратегічне планування макрорівня, повинен обов'язково визнавати та регламентувати необхідність запровадження цього процесу та окремі його специфічні особливості на інших рівнях управління економікою – мезорівні та макрорівні.

Щодо правового забезпечення стратегічного планування об'єднаних територіальних громад, то слід зауважити, що Європейським союзом запропонована методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад, яка адаптована до сучасних економічних умов України. Методологія розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку. Ці принципи представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Принципи місцевого розвитку та результати їх впровадження

Принципи місцевого розвитку	Результати впровадження
1	2
Відповідальне управління навколишнім середовищем та раціональним використанням природних ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> • покращення обізнаності щодо обмежених природних ресурсів та небезпеки для середовища проживання • поліпшення середовища проживання, важливі природні ресурси зберігаються для майбутніх поколінь
Здорова і справедлива громада	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення різних потреб усіх громадян через сприяння особистому благополуччю та соціальній інтеграції • забезпечення рівних шансів для всіх
Стала економіка	<ul style="list-style-type: none"> • створення сильної, динамічної і сталої економіки, яка забезпечує процвітання

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> • створення рівних економічних можливостей для всіх. Екологічні втрати компенсують ті, хто їх спричиняє. Ефективне використання ресурсів стимулюється
Практика належного управління	<ul style="list-style-type: none"> • постійне вдосконалення ефективного управління із залученням творчості та енергії громадян

Методологія передбачає, що процес розробки Стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади включає такі дії (етапи):

- а) діагностику стану соціально-економічного розвитку громади,
- б) проведення аналізу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища (SWOT-аналіз),
- в) ідентифікацію бачення майбутнього громади,
- г) визначення стратегічних та операційних цілей Стратегії,
- е) окреслення показників впливу та результатів імплементації Стратегії,
- з) визначення контурів взаємозв'язків між Стратегією розвитку громади з іншими стратегічними документами,
- и) ідентифікацію потенціальних джерел фінансування завдань Стратегії,
- к) опрацювання системи втілення та моніторингу реалізації Стратегії разом із визначенням підходу до актуалізації документу,
- л) розроблення детального плану дій у межах короткострокової перспективи.

І вже на першому етапі виникають певні складнощі. Складність аналізу соціально-економічних тенденцій, і, тим більше, їх прогнозування, для новоутворених об'єднаних територіальних громад полягає у тому, що громади як цілісні соціально-економічні системи поки що не мають своєї спільної «історії», хоча кожен населений пункт громади має свою окрему

«історію». Тому, вивчаючи соціально-економічні тенденції новоутвореної ОТГ, слід розуміти певну умовність тих даних, які складає математична сукупність даних населених пунктів – суб'єктів нової ОТГ. Наприклад, при підсумку статистичних демографічних даних по громаді частково «губиться» специфіка якогось села, проте виходимо на певні узагальнення картини по всій громаді. Така методологія дослідження ретроспективи соціально-економічних процесів, які відбувалися на території ОТГ до її юридичного визначення і фактичного становлення, доволі умовна, але іншої не існує. Тому такий аналіз «сукупності даних», не будучи у строгому сенсі науковим, все ж дозволяє побачити певну загальну картину, а відтак – і побудувати певні прогнози на період планування.

Проведемо діагностику стану однієї із створених в Одеській області ОТГ – Визирської. Визирська об'єднана територіальна громада утворена 28 березня 2017 року (Рішення Визирської сільської ради Лиманського району Одеської області № 432-УІІ). До складу громади увійшли населені пункти: с. Визирка, смт. Нові Біляри, с. Сичавка, с. Любопіль, с. Першотравневе. Адміністративним центром громади є с. Визирка Лиманського району Одеської області. Економічна база об'єднаної територіальної громади Визирки формується за рахунок підприємств/установ, що представляють різні види економічної діяльності: від туристично-відпочинкової до сільського господарства та портово-промислового комплексу.

Більшість населення громади зайняте в промисловості, сільському господарстві, будівництві. Достатня кількість населення громади працює в сфері охорони здоров'я, освіти, транспорту та зв'язку. Отже, основними роботодавцями громади є підприємства промисловості, сільськогосподарські підприємства та підприємства будівництва.

Освітній сектор Визирської об'єднаної територіальної громади складає 4 дошкільні та 5 загальноосвітніх навчальних закладів. Мережа закладів охорони здоров'я налічує 5 лікарських амбулаторій загальної практики сімейної медицини та 3 фельдшерсько-акушерські пункти. Для задоволення культурних потреб мешканців в різних населених пунктах

Визирської об'єднаної територіальної громади діють 4 будинку культури, які всі обладнані бібліотеками.

Загальна характеристика Визирської об'єднаної територіальної громади дозволяє зробити висновок, що громада має значний потенціал розвитку в розрізі економічного, соціального, культурного напрямків.

Важливим етапом у процесі обґрунтування стратегії розвитку ОТГ є проведення аналізу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища (SWOT-аналіз). SWOT-аналіз виявляє взаємозв'язки сформульованих факторів через матрицю SWOT та дозволяє визначити, як саме виявлені комбінації факторів впливають на вибір тої чи іншої стратегії, які «точки зростання» формують ті чи інші «кластери» комбінацій факторів SWOT, які конкурентні переваги території та зовнішні виклики мають стратегічне значення для об'єднаної територіальної громади. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

В процесі дослідження були визначені конкурентні переваги та зовнішні виклики, що мають стратегічне значення для Визирської об'єднаної територіальної громади (табл. 2).

В результаті аналізу сильних сторін і можливостей перевагами Визирської ОТГ можна вважати такі:

1) близькість до транспортних артерій, вдале географічне розташування; наявність приватних підприємств в селах громади; наявність соціальної інфраструктури; наявність сільськогосподарських угідь; наявність достатньої кількості кваліфікованих трудових ресурсів; наявність рекреаційного потенціалу в громаді стимулюють розвиток на даній території промислового комплексу, сільськогосподарського сектору та рекреаційної зони;

2) зростання попиту на продовольство на світовому ринку може привабити інвесторів в аграрний сектор на сільських територіях громади, стимулюватиме розвиток наявних у громаді підприємств виробників та переробників агропродукції, а також харчової промисловості.

Таблиця 2

**SWOT-аналіз Визирської об'єднаної територіальної
громади (побудовано за [7])**

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - близькість до транспортних артерій, - вдале географічне розташування - наявність приватних підприємств в селах громади - наявність соціальної інфраструктури (школи, дитячі садки, школа мистецтв, будинки культури, бібліотеки, фельдшерсько-акушерські пункти, аптеки) та спортивно-оздоровчої інфраструктури - наявність пам'яток історії, архітектури, археології - наявність сільськогосподарських угідь - наявність достатньої кількості кваліфікованих трудових ресурсів - наявність рекреаційного потенціалу в громаді 	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність залізничної станції - недостатнє фінансування соціальної інфраструктури - відсутність побутової каналізації, очисних споруд - відтік робочої сили, в т.ч. молоді; щорічне природне скорочення населення - підготовка кадрів відбувається в інших населених пунктах, слабе використання системи дистанційного навчання - нерозвинена медична інфраструктура - відсутність сортування та переробки сміття - відсутність обладнаних відпочинкових зон, - низький рівень організації дозвілля громади; - відсутність готелів - відсутність кооперації та інтеграції малих сільськогосподарських виробників - екологічні проблеми: забруднення атмосферного повітря; незабезпеченість якісною питною водою - незадовільний стан доріг
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - участь у міжнародних грантових програмах розвитку сільських населених пунктів та громад. - отримання фінансування Міністерства регіонального розвитку, ЖКГ та будівництва на реалізацію міжрегіональних проектів. - розвиток сфери комунальних послуг. - залучення потенційних інвесторів на вільні ділянки. - розвиток підприємницької діяльності, малого та середнього бізнесу. - розвиток фермерської кооперації. - створення переробних підприємств сільськогосподарського профілю. - задіяння механізму державно-приватного партнерства для будівництва та реконструкції соціальних об'єктів. - розвиток туризму та рекреації. - розвиток органічного землеробства. 	<ul style="list-style-type: none"> - нестабільна політична та економічна ситуація в країні. - продовження або заморожування військового конфлікту на сході України. - захоплення вільної території великими агрохолдингами. - фінансова залежність від районного та обласного бюджетів. - погіршення матеріального стану громадян.

3) розвиток коопераційних зв'язків між підприємцями громади та прилеглих територій та розвиток фермерської кооперації, створення переробних підприємств сільськогосподарського профілю дозволить вирішити питання відсутності кооперації та інтеграції малих сільськогосподарських виробників та їх подальшого розвитку.

4) участь у міжнародних грантових програмах розвитку сільських населених пунктів та громад та отримання фінансування Міністерства регіонального розвитку, ЖКГ та будівництва на реалізацію міжрегіональних проєктів дозволить фінансувати соціальну, медичну, комунальну інфраструктуру громади, вирішити екологічні проблеми.

Але в громаді є достатньо слабких сторін розвитку, які формують певні виклики. Таким є:

1) погане забезпечення питною водою у більшості сільських поселеннях громади, висока зношеність інженерно-технічних комунікацій, неналежна якість, або відсутність дорожнього покриття між населеними пунктами в середньостроковій перспективі можуть бути частково усунуті завдяки бюджетній підтримці, що надається для об'єднаних громад.

2) інвестиційна активність та покращання бізнес-клімату може сприяти підвищенню підприємницької активності у громаді. Водночас, активне використання механізмів державної підтримки громад дозволить набути досвіду у залученні позабюджетних коштів.

3) розвиток коопераційних зв'язків між підприємцями громади і прилеглих територій та розвиток фермерської кооперації, створення переробних підприємств сільськогосподарського профілю дозволить вирішити питання інтеграції малих сільськогосподарських виробників;

Проведений SWOT-аналіз дозволив визначити пріоритетні напрямки соціально-економічного розвитку Визирської об'єднаної територіальної громади (рис. 1).

Важливим питанням в процесі розробки стратегії розвитку громади є залучення широкого кола громадян до створення стратегічного плану розвитку ОТГ. Це дозволяє знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади,

забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. Розроблена таким чином стратегія відображає інтереси усіх громадян, а тому краще сприймається громадою.

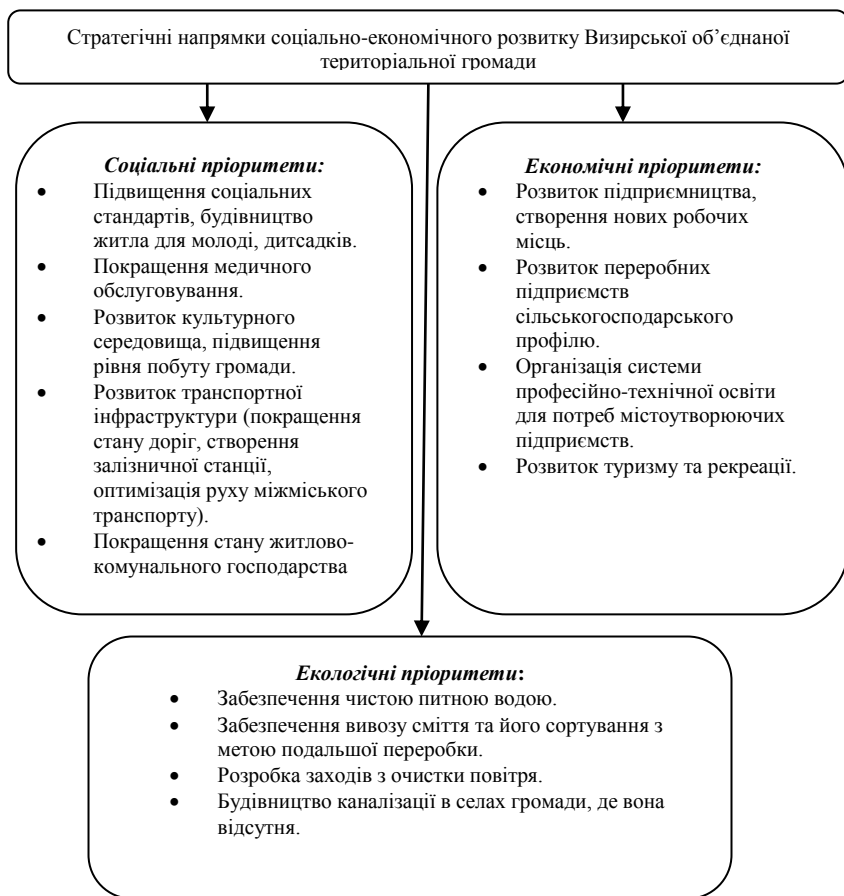

Рис.1. Стратегічні напрямки соціально-економічного розвитку Визирської ОТГ [7].

Висновки. Розробка в Україні стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад є новим явищем як в теоретичному, так і практичному сенсі.

Стратегічне планування соціально-економічного розвитку має спиратися на відповідну правову основу. Попри

відсутність у країні окремого закону, присвяченого саме стратегічному плануванню, окремі положення, що стосуються стратегічного планування містяться в низці нормативно-правових та законодавчих актів.

Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад, яка запропонована Європейським союзом, вже адаптована до сучасних економічних умов України. Методологія розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку.

Важливим етапом у процесі обґрунтування стратегії розвитку ОТГ є проведення аналізу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, тобто SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз виявляє взаємозв'язки сформульованих факторів та дозволяє визначити, як саме виявлені комбінації факторів впливають на вибір тої чи іншої стратегії

Сьогодні вже не стоїть питання – варто об'єднуватися чи ні. Головним є питання – як об'єднатися, щоб стати успішними, задоволеними власним добробутом, комфортним та змістовним життям. Відповіді на ці питання може дати стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.

Література

1. Сментина Н.В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика: монографія. – Одеса: Атлант, 2015. – 365 с.
2. Брундланд Г. Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку / Г. Брундланд. – Оксфорд : Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987. – С. 17-19.
3. Басков В.Н. Сельское общество XXI века: Пути развития. / В.Н. Басков, А.В. Камянчук // Стратегическое планирование развития территорий. – Ирбит: Издательский дом «Печатный вал». – 2008. – С.27-31
4. Федяй Н.О. Правове поле стратегічного управління регіональним розвитком в Україні / Н.О. Федяй // Економіка і прогнозування. – 2012. - № 4, - С. 54-62

5. Брусак Р.Л. Стратегічне планування в управлінні розвитком території: електронний посібник / Р.Л. Брусак. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 173 с.

6. Берданова О.В. Стратегічне планування: навчальний посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко, В.В. Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.

7. Стратегія сталого розвитку Визирської об'єднаної територіальної громади на 2018-2020 рр. (проект). ІПРЕЕД НАН України. Одеса, 2017

1. Smenty`na N.V. Strategichne planuvannya social`no-ekonomichnogo rozvy`tku na mezorivni: teoriya, metodologiya, prakty`ka: monografiya. – Odesa: Atlant, 2015. – 365 s.

2. Brundland G. Nashe spil`ne majbutnye: Mizhnarodna komisiya z navkoly`shn`ogo seredovy`shha i rozvy`tku / G. Brundland. – Oksford : Oksford Yuniversiti Press, 1987. – S. 17-19.

3. Baskov V.N. Sel`skoe obshhestvo XXI veka: Puty` razvy`ty`ya. / V.N. Baskov, A.V. Kamyanchuk // Strategy`cheskoe plany`rovany`e razvy`ty`ya terry`tory`j. – Y`rby`t: Y`zdatel`sky`j dom «Pechatny`j val». – 2008. – S.27-31

4. Fedyaj N.O. Pravove pole strategichnogo upravlinnya regional`ny`m rozvy`tkom v Ukrayini / N.O. Fedyaj // Ekonomika i prognozuvannya. – 2012. - № 4, - S. 54-62

5. Brusak R.L. Strategichne planuvannya v upravlinni rozvy`tkom tery`toriyi: elektronny`j posibny`k / R.L. Brusak. – L`viv: LRIDU NADU, 2010. – 173 s.

6. Berdanova O.V. Strategichne planuvannya: navchal`ny`j posibny`k / O.V. Berdanova, V.M. Vakulenko, V.V. Terty`chka. – L.: ZUKCz, 2008. – 138 s.

11.09.2018